

καλάμαι ἐπὶ τὰ ἄκρα Κέρκ. (Άργυραδ.): Στρώνομε τὰ χειρόβολα καταῆς ἀδικατάλλαβα. 2) Ἐναλλάξ, ἐξ ὑπα-
μοιβῆς Λεξ. Δημητρ.: Λουλεύουν ἀντικατάλλαγα.

ἀντικατάλλαγος ἐπίθ. ΚΘΕΟΤΟΚ. Βιργ. Γεωργ. 5
ΚΚαραβίδ. Δωρ. ἄσμ. 53

Ἐκ τῶν προθ. ἀντὶ καὶ κατὰ καὶ τοῦ οὐσ. ἀλλαγὴ
ἡ ἐκ τοῦ μεταγν. ἐπιθ. ἀντάλλαγος ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ
ἄνταλλος καὶ τῆς προθ. κατὰ ὑπεισελθούσης κατά τινα
ἀναλογίαν.

1) Ὁ μὴ σταθερός, δὲ ταλαντεύμενος, ίδια ἐπὶ ἀνέ-
μου δικένων ἐναλλάξ κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν ΚΚαραβίδ.
ἔνθ' ἀν.: Ἀσμ.

Μὲ ἄνεμο ἀντικατάλλαγον σὰν τῶν δασῶν τὰ φύλλα
χινοπωριάτικα ὡς θροῦν καὶ σέρνονται 'ς τὴν τύχη,
ἵστιοι οἱ λαοὶ ἐπαράδεργαν . . .

2) Ἀντίθετος κατ' ἐναλλαγὴν ΚΘΕΟΤΟΚ. ἔνθ' ἀν.

Καὶ δμοίως 'ς ἀντικατάλλαγες χρονιὲς δὲ θὰ δονλεύῃς
(δηλ. τὸν ἔνα χρόνο θὰ δονλεύῃς, τὸν ἄλλον δχι).

ἀντικελένης δ, Κάρπ.

Ἄγγνώστου ἐτύμου.

Ἀντίπαλος ἵκανός νὰ ἐμποδίσῃ, νὰ καταβάλῃ: Τὸν
ηὔραμεν ἀντικελένη μπροστά μας. || Παροιμ. Ηέρες τὸν ἀντι-
κρούστη σου καὶ τὸν ἀντικελένη σου (πρὸς τοὺς συναντῶντας
ἀντίπαλον ὑπέρτερον).

ἀντικένωμαν τό, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀντικενών.

Μεταφορὰ ὑγροῦ ἀπὸ ἐνὸς ἀγγείου εἰς ἄλλο, μετάγγισις.

ἀντικενώνω Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀντὶ καὶ τοῦ ρ. κενώνω.

Μεταφέρω ὑγρὸν ἀπὸ ἐνὸς ἀγγείου εἰς ἄλλο, μεταγγῖσω.

ἀντικέφαλα ἐπίφρ. ΓΒλαχογιάνν. Τὰ παλληκάρ. 42

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἐπιθ. ἀντικέφαλος. Πρβ. καὶ
ἀντικέφαλος.

1) Εἰς τὴν ἀντίθετον πλευρὰν τοῦ βουνοῦ: Τὸ μορα-
στήριο πέφτει ἀντικέφαλα. 2) Ἀντιστρόφως, ἀνάποδα Λεξ.
Δημητρ. Πρω. Συνών. κατακέφαλα.

ἀντικέφαλο τό, Ήπ. Σύμ. κ. ἀ. — Βηλαρ. Ποιήμ. 22
καὶ ἐν Ήμερολ. Δωδών. 1, 40

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀντικέφαλον. Ίδ. Κορ. Ἀτ. 4, 21

Τὸ ὅπισθεν μέρος τῆς κεφαλῆς, ἡ ἴνιακὴ χώρα (διὰ
τὴν σημ. τῆς προθ. πρβ. ἀντίθνρα): Τὸ κορδοφοκέφαλο καὶ
ἀντικέφαλο ἔχει τρίχες Βηλαρ. ἐν Ήμερολ. Δωδών. 1, 40
|| Ποίημ.

Καὶ τὸν σουβλάει ἡ κονταρεὶς κατάμεσα 'ς τὸ μάτι,
ὅπισω δχ' τ' ἀντικέφαλο τὸ ἄρμα διαπερνάει

Βηλαρ. Ποιήμ. 22 Πρβ. Λυδ. περὶ μηνῶν 4, 54 ἐπὶ τοῦ
βρέγματος κατὰ τὸ ἀντικέφαλον ἐναποκεῖσθαι λέγεται
πρὸς ταῖς ρίζαις τοῦ ἐγκεφάλου τοῖς ἀνθρώποις ἡ φρό-
νησις».

ἀντίκιν τό, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀντίν καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-
ίκιν, δι' ἥν ίδ. -ίκι. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πρβ. φορτίο
-φορτίκι, ξύλο -ξυλίκι κττ.

Πληθ., ὅργανα τοῦ ὑφαντικοῦ ἴστοῦ, δύο σανίδες ἐπι-
μήκεις, ἐπὶ τῶν ὅποιων πατεῖ ἡ ὑφαίνουσα, ἵνα δι' αὐτῶν
καταβιβάζῃ ἐναλλάξ τὰ μιτάρια πρὸς ἐμπλοκὴν τῆς κρό-
κης μεταξὺ τοῦ στήμονος. Συνών. πατήτρες, ποδαρικά.

ἀντίκιλα ἡ, Ικαρ. ἀδίκλα Κάλυμν. Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀντικινήμιον, ὅθεν ἀντικλήντι -ἀντί-
κιλα. Ίδ. ΓΝΧατζιδ. ἐν Αθηνᾶ 36 (1924) 186.

1) Ἡ κνήμη καὶ ἐν γένει τὸ ἀπὸ τῆς κνήμης μέχρι
τοῦ πέλματος μέρος τοῦ ποδὸς Ικαρ. Κάλυμν. : Μὲ πονάει
ἡ ἀντίκλα μον. Ικαρ. Γιὰ δὲς τί ἀδίκλες πού 'δει! Κάλυμν.
Τῆς πρωτοκόρης μον. οἱ ἀδίκλες μηὶς φαβζὰ εἴται (εἰναι λεπτό-
τεραι καὶ τῶν φασιδίων) αὐτόθ. Ποῦ νὰ σαψοῦνται οἱ ἀδί-
κλες σου! (σαψοῦνται = σαπήσουν) αὐτόθ. 2) Καθόλου,
τὸ σκέλος δλόκληρον Κάλυμν. Σάμ.: Ἀδίκλες ποῦ τοὶς
ἔσθει! Κάλυμν. Μ' ξάπλουνος τ' ἀδίκλις Σάμ. 3) Ἀρθρω-
σις οἰαδήποτε τῶν μελῶν τοῦ σώματος Κάλυμν. : Πορῶ
τοὶς ἀδίκλες μον. 2) Ὁ υπὸ τὸ γόνυ τόπος, ἡ ἰγνύα Ικαρ.
Σάμ. Πρβ. ἀντίζα, ἀντίζι, ἀντίκληντας, ἀντίκληντι.

ἀντικλάδι τό, Κέρκ. Πελοπν. (Μάν.) — ΓΜαρκορ.
Ποιητ. ἔργ. 23

Ἐκ τῆς προθ. ἀντὶ καὶ τοῦ οὐσ. κλαδί.

1) Ἀτραπὸς συντομεύουσα μακροτέραν ὁδὸν Κέρκ.
— ΓΜαρκορ. ἔνθ' ἀν.: Ἀντικλάδι τοῦ χωριοῦ (ἢ εἰς τὸ
χωρίον φέρουσα ἀτραπὸς) Κέρκ. || Ποίημ.

Θά 'ναι, στεχάζεται, κοντά 'ς τὸ πέρα μοναστήρι,
μέσο' 'ς τ' ἀντικλάδι τοῦ χωριοῦ, 'ς τὴν βρύσι, 'ς τὸ γιοφύρι
ΓΜαρκορ. ἔνθ' ἀν. 2) Τὸ μέρος τῆς διασταυρώσεως
δύο ὁδῶν Κέρκ. Πελοπν. (Μάν.)

ἀντίκλαδο τό, Ήπ. Πελοπν. (Τριφυλ.) ἀντικλαδον
Στερελλ. (Αίτωλ. Ακαρν. Εύρυταν.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀντὶ καὶ τοῦ οὐσ. κλαδί.

Φυτὸν παράσιτον δρυῶν, ἐλατῶν, πρίνων κττ., λώρανθος
ἢ Εὐρωπαϊκὸς (Ioranthus Europaeus) χρήσιμον ὡς τροφὴ
τῶν ζώων: Πουλλὰ κλαδὶα βγάντι ἀντικλαδα, τοὺς ἐλατού,
ἢ κασταρέα, τοὺς πουργάρι Αίτωλ. Ἐβγαλι τὸν δέντρον ἀντι-
κλαδον Εύρυταν. Κόψι τ' ἀντικλαδον νὰ φάν' τὰ γίδα σ'
Αίτωλ. Ἐχ' ἀντικλαδον οὐν ἐλατούς αὐτόθ. Ηέρα ἀντικλαδον
οἱ 'κεῖνον τὸν πουργάρι αὐτόθ. || Γνωμ. Σκατένη εἴτι οὐν
σώγαμπρον, τὸν σκατουπούλλι' καὶ τ' ἀντικλαδον (διότι ζοῦν
παρασιτικῶς) αὐτόθ. Συνών. ἀντιδέντρι, ιξός.

ἀντικλείδι τό, ἀντικλείδιν Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Οίν.)
ἀντικλείδι κοιν. ἀδίκλειδι πολλαχ. ἀντικλείδ' Πόντ. (Οφ.
Τραπ.) ἀντικλείν Κύπρ. Ρόδ. ἀντικλεῖ' Ρόδ. ἀδίκλειδο
Θήρ. Κρήτ. Σύμ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἀντίκλεις ἡ ἐκ τῆς προθ.
ἀντὶ καὶ τοῦ οὐσ. κλειδί. Η λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁμοίωμα κλείθρου πρὸς δολίαν χρῆσιν, ἀντικλει-
θρον κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οίν. Οφ.): Ἀνοιξε τὴν πόρτα
-τὸ συρτάρι μὲ ἀντικλείδι. Θά μπω μ' ἀντικλείδι κοιν. Ἐκανε
ἀδίκλειδι καὶ ἀγοιξε τὴν πόρτα Βιθυν. Ἐβαλεν ἀντικλεῖ' καὶ ἔν-
τοιξε Ρόδ. Ἐποίτεις ἀντικλείδ' τοῦ ἔντοξε τὸ σαρπὶ (σαρπὶ⁼⁼
ξύλινη ἀποθήκη δημητριακῶν μετέωρος ἐπὶ τεσσάρων
στύλων στηριζομένη) Οφ. Ἐροιξαν τὸ σεντούκι μὲ ἐναν ἀντι-
κλείδ' Τραπ. || Φρ. Κάνω ἀδίκλειδι (μεταχειρίζομαι ἀλλην
κλεῖδα διὰ νὰ ἀνοιξω τι) Κεφαλλ. || Άσμ.

Κόρη, κλειδὶ σ' ἀγόρασα καὶ ἀδίκλειδο σοῦ πῆρα,
νὰ κλειδωθῆς, νὰ πετρωθῆς καὶ ἄλλη κόρη θὰ πάρω
Κρήτ. || Αΐνιγμ.

Σιδερέντο τὸ κλειδί, | ξύλινο τ' ἀντικλείδι,
ο βεργάτης ἔφυγε | καὶ ὁ κυνηγὸς πινίγη
(ἢ κεφρὶς τῆς ὁποίας κλειδὶ νοεῖται ὁ σιδηροῦς ἄξων τοῦ
πηνίου, ἀντικλείδι ὁ περιφερής σκελετός, βεργάτης τὸ σύνο-
ιον, ἡ κεφρὶς αὐτή, καὶ κυνηγὸς τὸ ἔκτυλισσόμετον νῆμα)
Πελοπν. (Λακεδ.) 2) Μεταφ. τὸ πλάγιον μέσον διὰ
τοῦ ὅποιου ἐπιτυγχάνει τις τὸν σκοπόν του Κεφαλλ. : Βρί-
σκω τὸ ἀδίκλειδι (τὸν ισχύοντα παρά τινι καὶ ἐπιβαλλό-
μενον αὐτῷ). 2) Σπόνδυλός τις παρὰ τὸν τράχηλον,
ἴσως ὁ ἐπιστροφεὺς Αθῆν. Κύπρ.: Τὸ βάρεσσε τὸ βόδι 'ς τὸ

